

Sygn. akt II CZ 42/17

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek

SSN Roman Trzaskowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Gminy Miasto S.

przeciwko T.G.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 10 sierpnia 2017 r.,

zażalenia pozwanego

na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 14 lutego 2017 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Powódka - Gmina Miasto S. (dalej także: Gmina) wniosła w dniu 21 grudnia 2015 r. pozew przeciwko T.G. o zapłatę kwoty 2.424.921,07 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 19 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem z dnia 10 października 2016 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił powództwo, uznając je za przedawnione.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 14 lutego 2017 r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

W sprawie zostało ustalone, że w dniu 8 lipca 2010 r. Gmina zawarła z pozwanym, prowadzącym jako osoba fizyczna działalność gospodarczą pod firmą „P. Firma Projektowo - Budowlana T. G.” umowę o opracowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej potrzebnej dla rozbudowy, przebudowy i zagospodarowania terenu szkoły podstawowej, kwalifikowaną przez strony jako umowa o dzieło. W § 13 strony zawarły regulacje dotyczące rękojmi za wady, postanawiając w ust. 1, że wykonawca będzie odpowiedzialny za wady projektu z tytułu rękojmi do czasu zakończenia realizacji inwestycji i uzyskania pozwolenia na użytkowanie, lecz nie dłużej niż do dnia 22 grudnia 2015 r., a w ust. 2 - że w okresie trwania rękojmi za wady wykonawca będzie zobowiązany do niezwłocznego i nieodpłatnego usunięcia zgłoszonych przez zamawiającego wad dokumentacji.

W związku z nieprawidłowościami dostarczonej przez pozwanego w dniach 27 sierpnia i 27 września 2010 r. dokumentacji projektowej, ujawnionymi w toku realizacji robót budowlanych, pismem z dnia 10 sierpnia 2012 r. Gmina odstąpiła od umowy w zakresie dotyczącym opracowań projektowych z winy leżącej po stronie wykonawcy. W dniu 9 kwietnia 2014 r. zgłosiła szkodę ubezpieczycielowi T. G. - PZU S.A. - w związku z zagrożeniem utraty stateczności konstrukcji, a w piśmie z dnia 29 kwietnia 2014 r. wyjaśniła, że dotychczasowa szkoda wynosi 66.420 zł, co odpowiada kwocie wydanej na naprawczą dokumentację projektową. Ubezpieczyciel odmówił wypłaty odszkodowania, powołując się na to, że zgodnie z art. 646 k.c. roszczenie Miasta S. - wywodzone z umowy o dzieło - przedawniło się z upływem dwóch lat od dnia oddania dzieła, co miało miejsce 27 września 2010 r.

Pismem z dnia 7 grudnia 2015 r. Prezydent Miasta S. wezwał T. G. do zapłaty kwoty 2.424.921,07 zł w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, z tytułu szkody poniesionej przez Gminę w związku z wadami dokumentacji projektowej będącej przedmiotem umowy z dnia 8 lipca 2010 r., pod rygorem wytoczenia powództwa. Wezwanie nadano na pocztę w dniu 10 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny uznał, że w okolicznościach sprawy przyjęcie przez Sąd Okręgowy, iż roszczenie powódki uległo przedawnieniu, było przedwczesne, a wyjaśnienie tej kwestii wymaga dodatkowych ustaleń.

Pozwany w zażaleniu zarzucił naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. poprzez nieprawidłowe przyjęcie, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia - przewidzianego w art. 394¹ § 1 k.p.c. - na orzeczenie sądu drugiej instancji o uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, Sąd Najwyższy bada wyłącznie, czy zachodziły wskazane przez sąd drugiej instancji przesłanki uchylenia zaskarżonego wyroku. Jeżeli jako podstawę uchylenia wyroku sąd drugiej instancji powołał art. 386 § 4 k.p.c., Sąd Najwyższy bada jedynie, czy w sprawie rzeczywiście wystąpiła wskazana przez sąd odwoławczy przesłanka uchylenia wyroku przewidziana w tym przepisie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2012 r. IV CZ 147/12, OSNC 2013/3/41 i z dnia 3 lipca 2015 r. IV CZ 30/15, nie publ.).

Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wtedy, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie, np. sąd oddała powództwo z powodu przedawnienia roszczenia, które to stanowisko okazało się nietrafne, a nie rozpoznał jego podstawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2015 r., V CZ 35/15).

Wszelkie inne wadliwości rozstrzygnięcia, dotyczące naruszeń prawa materialnego czy procesowego (poza nieważnością postępowania i nieprzeprowadzeniem postępowania dowodowego w całości), nie uzasadniają

uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Jeżeli uchybienia te zostały podniesione w apelacji i ocenione przez sąd jako zasadne, powinny być w systemie apelacji pełnej załatwione bezpośrednio w postępowaniu apelacyjnym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2016 r., II CZ 73/16, nie publ.).

W przedmiotowej sprawie podstawą orzeczenia kasatoryjnego było stwierdzenie przez Sąd odwoławczy, że Sąd pierwszej instancji nie poczynił ustaleń faktycznych istotnych dla oceny zasadności zarzutu przedawnienia, a tym samym oddalenie na tej podstawie powództwa było przedwczesne, a istota sprawy pozostała nierozpoznana. Sąd drugiej instancji nie przesądził jednak, czy roszczenia powoda są przedawnione.

W takiej sytuacji uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania byłoby prawidłowe tylko wtedy, gdyby ocena zarzutu przedawnienia wiązała się z koniecznością przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2016 r., III CZ 52/16). Jeżeli konieczne jest jedynie uzupełnienie braków postępowania dowodowego w tej kwestii lub przeprowadzenie dowodów, które sąd pierwszej instancji bezpodstawnie pominął, nie zachodzi podstawa do uchylenia wyroku, gdyż sąd drugiej instancji, jako sąd merytoryczny, obowiązany jest na podstawie art. 382 k.p.c. uzupełnić postępowanie dowodowe w niezbędnym zakresie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2016 r., II CZ 1/16).

W rozpatrywanej sprawie do przesądzenia zasadności (względnie bezzasadności) zarzutu przedawnienia nie jest potrzebne przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości, w związku z tym wydanie przez Sąd Apelacyjny wyroku kasatoryjnego nie było prawidłowe. Sąd drugiej instancji powinien był we własnym zakresie przeprowadzić postępowanie dowodowe i dokonać ustaleń faktycznych, które w efekcie doprowadziłyby do rozstrzygnięcia o zasadności, bądź bezzasadności zarzutu przedawnienia.

Z tych względów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 108 § 2 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c.).

kc

aj